

MEDDELANDEN

FRÅN

STATENS
SKOGSFÖRSÖKSANSTALT

HÄFTET 3

1906

MITTEILUNGEN
AUS DER FORSTLICHEN VERSUCHSANSTALT
SCHWEDENS

3. HEFT

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

INHALT.

	Sid.
HENRIK HESSELMAN och GUNNAR SCHOTTE: Granen vid sin sydvästgräns i Sverige	I.
Die Fichte an ihrer Südwestgrenze in Schweden.	
ALEX. MAASS: Tillgången på tall- och grankott i Sverige hösten 1905	53.
Ertrag an Kiefern- und Fichtenzapfen in Schweden im Herbste 1905.	
ALEX. MAASS: Tillgången på tall- och grankott i Sverige hösten 1906	59.
Ertrag an Kiefern- und Fichtenzapfen in Schweden im Herbste 1906.	
HENRIK HESSELMAN: Material för studiet af skogsträdens raser	65.
Material zur Erforschung der Rassen der schwedischen Waldbäume.	
HENRIK HESSELMAN: Studier öfver skogsväxt å mossar	
1. Om trädplantor å utdikade flarkar	85.
Studien über die Bewaldung von Mooren: Über Baumpflänzchen auf entwässerten Moor-Tümpeln.	

Pagineringen inom parentes hänvisar hvad de 3 första uppsatserna beträffa till motsvarande sidor i Skogsvårdsföreningens Tidskrift årg. 1906 och beträffande de två sista till samma tidskrift årg. 1907, i hvilka ofvanstående uppsatser varit intagna.

Tillgången på tall- och grankott i Sverige hösten 1905.

Sedan många år tillbaka har statens skogsbetjäning varit ålagd att årligen insända rapport om våra skogsträds blomningstid, densamma ymnighet, tillgången på kottar och frön, dessas beskaffenhet m. m. Därvid har frötillgången betecknats i följande grader: ingen, ringa, mindre god, god och riklig. Dessa rapporter hafva i första hand inlämnats till vederbörande revirförvaltare, som i sin ordning öfversändt dem till Kungl. Domänstyrelsen jämte ett sammandrag öfver frötillgången inom reviret, därvid ofvanstående skala uttryckts med siffror från 0 till 4, hvarigenom medeltal för reviret kunnat beräknats. Sammanställningar af dessa rapporter hafva sedermera offentliggjorts, för åren 1895—1900 i Tidskrift för Skogshushållning samt för åren 1900—1904 i tidskriften Skogsvännen. Därjämte har det viktigaste af dessa rapporter eller uppgifterna om tillgången på fröbärande tall- och grankott i största korthet omnämmts i Domänstyrelsens årsberättelse rörande skogsväsendet.

De för år 1905 inkomna rapporterna öfversände Domänstyrelsen den 21 december till Statens Skogsförsöksanstalt för att bearbetas på sätt, som motsvarade därmed afsedt ändamål. Det för skogsstaten gällande tjänstereglementet anger såsom ett viktigt ändamål, att genom rapporterna kännedom i god tid sprides om kott-tillgången i landets särskilda delar, så att kottinsamlingen må kunna bedrivas i tillräcklig utsträckning i de härför gynnsamma orterna.

På grund af de för reviren uträknade medeltalen hafva fördenskull de fyra följande kartorna upprättats, utvisande kott-tillgången hösten 1905. Hufvudvikten ligger naturligtvis i att lära känna tillgången på grankott och 2-årig tallkott. För jämförelses skull bifogas vidare en uppgift å tillgången på 1-årig tallkott hösten 1904. Slutligen kan det ju ock vara af intresse att erhålla kännedom om utsikterna för ett kommande år, hvarför äfven en karta tillagts, hvilken utvisar tillgången på 1-årig tallkott hösten 1905. Vid en blick på dessa kartor finna vi:

Att grankott förekommer ytterst sparsamt i södra och mellersta delarne af landet samt i ringa mängd i Norrland. Undantag härifrån utgöra Österdalarna, östra Jämtland samt kustlandet mellan Lule älf och Indalsälven, där tillgången rapporterats vara något bättre eller mindre god och god.

Att af 2-årig tallkott i stort sedt förefinnes ringa tillgång norr om Dalälven och mindre god i öfriga delar af landet. För Västergötland, Dalsland, Skåne och Blekinge inrapporteras dock endast ringa tillgång, hvaremot god tillgång uppgifves förekomma i trakterna omkring Stockholm och Kalmar samt på Öland.

Att i allmänhet utsikterna för nästa års skörd af tallkott äro dåliga.

Det är gifvet att en sammanställning af ett material, samladt såsom här blir fallet af ett större antal personer, ej kan blifva så tillförlitligt som önskvärdt vore, ehuru ju genom att medeltal beräknats för reviren ytterligheterna inom dessa något utjämnas. Rapporterna skulle emellertid för här afsedda ändamål i hög grad vinna i användbarhet, om uppgifter kunde erhållas om hvarje bevakningstrakts areal af såväl allmän som enskild skogsmark, vidare om den areal, som häraf kan anses lämna kott, samt slutligen om fördelningen af skogsmarksarealen på de olika trädslagen. Äfven en ganska summarisk uppgift härom skulle vara af värde. Det ligger nämligen i öppen dag, att uppgifterna från tvenne bevakningstrakter, om än med lika stor areal skogsmark, men den ena hufvudsakligen bevuxen med tallskog och den andra med granskog, icke såsom nu är fallet äro af samma värde vid fällandet af ett allmänt omdöme om frötillgången hos de båda trädslagen. Rapporten från den förra bevakningstrakten (med hufvudsakligen tallskog) bör naturligtvis gälla vida mera än rapporten från den andra bevakningen, då det är fråga om att bedöma tillgången på tallkott. Och omvänt är den senare bevakningstraktens rapport af mera vikt, då det rör grankott. Funnes ofvannämnda arealuppgifter, kunde rapporterna om frötillgången reduceras för hvarje bevakningstrakt, och ett långt säkrare resultat vinnas ur det rikliga materialet.

Alex. Maass.

Tillgången på grankott hösten 1905.

Distrikt och revir.

Luleå distrikt.

1. Pajala.	8. Kalix.
2. Torneå.	9. Råneå.
3. Tärnö.	10. Bodens.
4. Jukkasjärvi.	11. Storbackens.
5. Gellivare.	12. Pärälfväns.
6. Råneträsk.	13. Jokkmoks.
7. Ångeså.	

Skellefteå distrikt.

14. Varriså.	19. Ålsby.
15. Arjeplogs.	20. Piteå.
16. Malmesjäurs.	21. Jörns.
17. Öfre Byske.	22. Norsjö.
18. Arvidsjurs.	23. Burträsk.

Umeå distrikt.

24. Degerfors.	29. Stensele.
25. Norra Lycksele.	30. Wilhelmina.
26. Södra Lycksele.	31. Fredrika.
27. Asele.	32. Bjurholms.
28. Sorsele.	33. Anundsjö.

Mellersta Norrlands distrikt.

34. Täsjö.	38. Norra Jämtlands.
35. Junsele.	39. Östra Jämtlands.
36. Hernösands.	40. Västra Jämtlands.
37. Medelpads.	41. Härjedalens.

Gäfle-Dala distrikt.

42. N. Hälsinglands.	47. Särna.
43. V. Hälsinglands.	48. Transtrands.
44. Gästriklands.	49. Västerdalarnes.
45. Kopparbergs.	50. Klotens.
46. Österdalarnes.	

Bergslagsdistriktet.

51. Älfdals.	57. Köpings.
52. Arvika.	58. Västerås.
53. Karlstads.	59. Enköpings.
54. Askersunds.	60. Norra Roslags.
55. Örebro.	61. Örbyhus.
56. Grönbo.	

Östra distriktet.

62. Stockholms.	66. Ombergs.
63. Gripsholms.	67. Finspångs.
64. Daga.	68. Kinda.
65. Jönäkers.	69. Gottlands.

Västra distriktet.

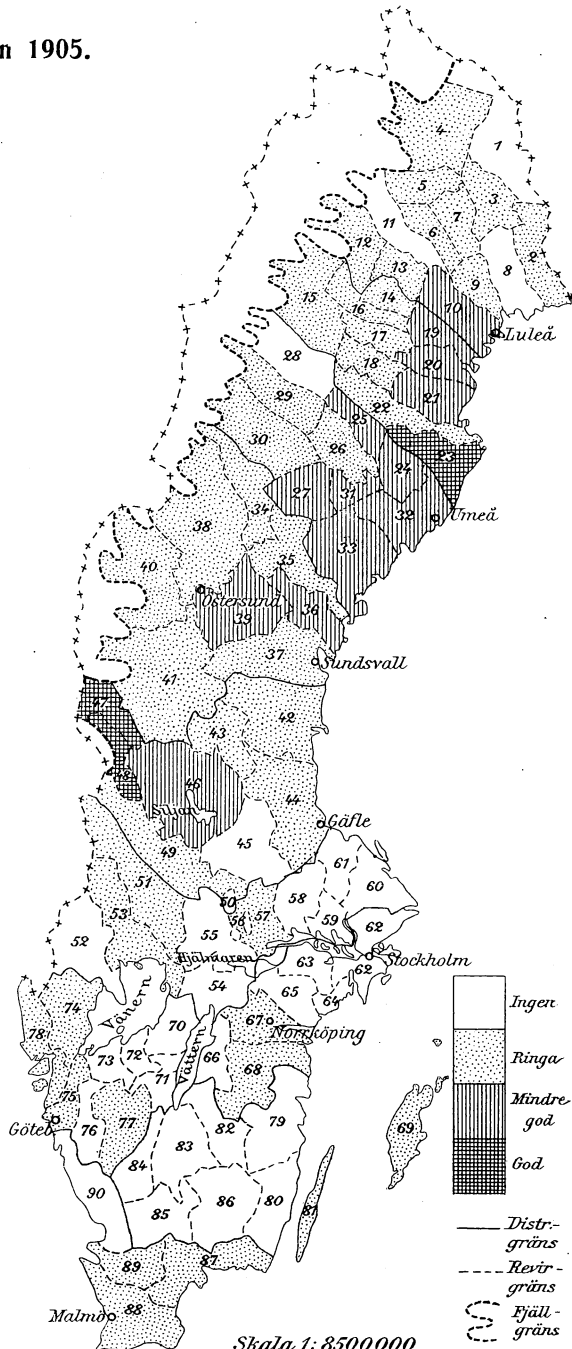
70. Vadsbo.	75. Hunnebergs.
71. Vartofta.	76. Marks.
72. Kinne.	77. Svältornas.
73. Slätbygds.	78. Bohus.
74. Dalslands.	

Smålands distrikt.

79. Tjustr.	83. Jönköpings.
80. Kalmar.	84. Västbo.
81. Ölands.	85. Sunnerbo.
82. Eksjö.	86. Värands.

Södra distriktet.

87. Blekinge-Åhus.	89. Engelholms.
88. Malmöhus.	90. Hallands.

Skala 1: 850,000

Tillgången på 2-årig tallkott hösten 1905.

Distrikt och revir.

Luleå distrikt.

1. Pajala.	8. Kalix.
2. Torneå.	9. Råneå.
3. Tärnedö.	10. Bodens.
4. Jukkasjärvi.	11. Storbackens.
5. Gellivare.	12. Pärälffvens.
6. Råneträsk.	13. Jokkmokks.
7. Ångeså.	

Skellefteå distrikt.

14. Varriså.	19. Älfsby.
15. Arjeplogs.	20. Piteå.
16. Malmesjåurs.	21. Jörns.
17. Öfre Byske.	22. Norsjö.
18. Arvidsjåurs.	23. Butträsk.

Umeå distrikt.

24. Degerfors.	29. Stensele.
25. Norra Lycksele.	30. Wilhelmina.
26. Södra Lycksele.	31. Fredrika.
27. Åsele.	32. Bjurholms.
28. Sorsele.	33. Anundsjö.

Mellersta Norrlands distrikt.

34. Tåsjö.	38. Norra Jämtlands.
35. Junsele.	39. Östra Jämtlands.
36. Hernösands.	40. Västra Jämtlands.
37. Medelpads.	41. Härjedalens.

Gäste-Dala distrikt.

42. N. Hälsinglands.	47. Särna.
43. V. Hälsinglands.	48. Transtrands.
44. Gästriklands.	49. Västerdalarnes.
45. Kopparbergs.	50. Klotens.
46. Österdalarnes.	

Bergslagsdistriktet.

51. Älfdals.	57. Köpings.
52. Arvika.	58. Västerås.
53. Karlstads.	59. Enköpings.
54. Askersunds.	60. Norra Roslags.
55. Örebro.	61. Örbyhus.
56. Grönbo.	

Östra distriktet.

62. Stockholms.	66. Ombergs.
63. Gripsholms.	67. Finspångs.
64. Daga.	68. Kinda.
65. Jönåkers.	69. Gottlands.

Västra distriktet.

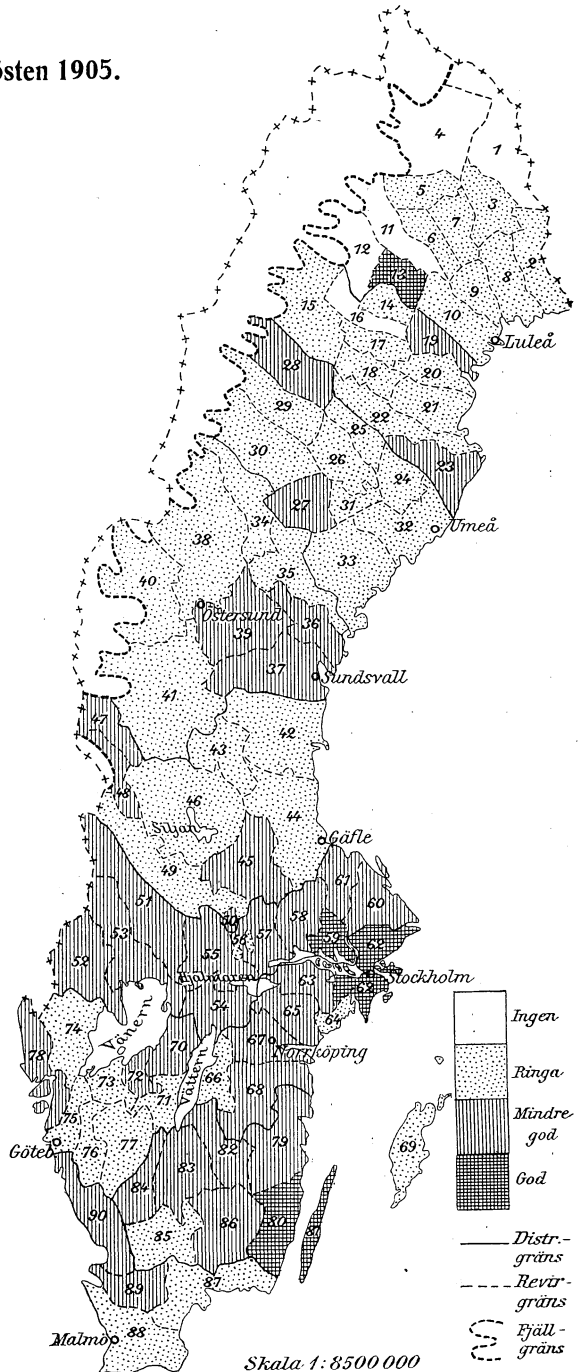
70. Vadsbo.	75. Hunnebergs.
71. Vartofta.	76. Marks.
72. Kinne.	77. Svältornas.
73. Slättbygd.	78. Bohus.
74. Dalslands.	

Smålands distrikt.

79. Tjust.	83. Jönköpings.
80. Kalmar.	84. Västbo.
81. Ölands.	85. Sunnerbo.
82. Eksjö.	86. Värends.

Södra distriktet.

87. Blekinge-Åhus.	89. Engelholms.
88. Malmöhus.	90. Hallands.

Skala 1:8500000

Tillgången på 1-årig tallkott hösten 1904.

Distrikt och revir.

Luleå distrikt.

1. Pajala.	8. Kalix.
2. Torneå.	9. Råneå.
3. Tärnödö.	10. Bodeus.
4. Jukkasjärvi.	11. Storbackens.
5. Gellivare.	12. Pärllilvens.
6. Råneträsk.	13. Jokkmokks.
7. Ängeså.	

Skellefteå distrikt.

14. Varriså.	19. Ålsby.
15. Arjeplogs.	20. Piteå.
16. Malmesjäurs.	21. Jöns.
17. Öfre Byske.	22. Norsjö.
18. Arvidsjäurs.	23. Burträsk.

Umeå distrikt.

24. Degerfors.	29. Stensele.
25. Norra Lycksele.	30. Wilhelmina.
26. Södra Lycksele.	31. Fredrika.
27. Åsele.	32. Bjurholms.
28. Sorsele.	33. Anundsjö.

Mellersta Norrlands distrikt.

34. Tåsjö.	38. Norra Jämtlands.
35. Junsele.	39. Östra Jämtlands.
36. Hernösands.	40. Västra Jämtlands.
37. Medelpads.	41. Härjedalens.

Gäfle-Dala distrikt.

42. N. Hälsinglands.	47. Särna.
43. V. Hälsinglands.	48. Transtrands.
44. Gästriklands.	49. Västerdalarnes.
45. Kopparbergs.	50. Klotens.
46. Österdalarnes.	

Bergslagsdistriktet.

51. Älfdals.	57. Köpings.
52. Arvika.	58. Västerås.
53. Karlstads.	59. Enköpings.
54. Askersunds.	60. Norra Roslags.
55. Örebro.	61. Örbyhus.
56. Grönbo.	

Östra distriktet.

62. Stockholms.	66. Ombergs.
63. Gripsholms.	67. Finspångs.
64. Daga.	68. Kinda.
65. Jönåkers.	69. Gottlands.

Västra distriktet.

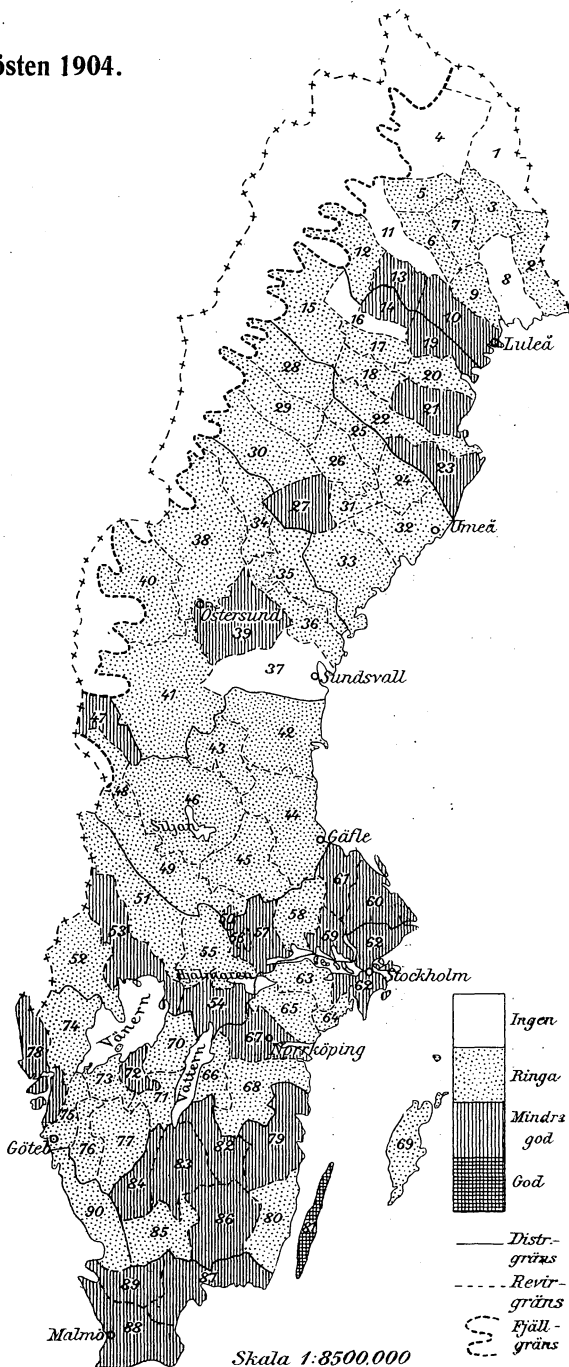
70. Vadsbo.	75. Hunnebergs.
71. Vartofta.	76. Marks.
72. Kinne.	77. Svältornas.
73. Slätbygds.	78. Bohus.
74. Dalslands.	

Smålands distrikt.

79. Tjusts.	83. Jönköpings.
80. Kalmar.	84. Västbo.
81. Ölands.	85. Sunnerbo.
82. Eksjö.	86. Värends.

Södra distriktet.

87. Blekinge-Åhus.	89. Engelholms.
88. Malmöhus.	90. Hallands.

Tillgången på 1-årig tallkott hösten 1905.

Distrikt och revir.

Luleå distrikt.

1. Pajala.	8. Kalix.
2. Torneå.	9. Råneå.
3. Tärändö.	10. Bodens.
4. Jukkasjärvi.	11. Storbackens.
5. Gällivare.	12. Pärälfväns.
6. Råneträsks.	13. Jokkmokks.
7. Ångeså.	

Skellefteå distrikt.

14. Varriså.	19. Älfsby.
15. Arjeplogs.	20. Piteå.
16. Malmesjäurs.	21. Järns.
17. Öfre Byske.	22. Norsjö.
18. Arvidsjaur.	23. Butträsks.

Umeå distrikt.

24. Degerfors.	29. Stensele.
25. Norra Lycksele.	30. Wilhelmina.
26. Södra Lycksele.	31. Fredrika.
27. Åsele.	32. Bjurholms.
28. Sorsele.	33. Anundsjö.

Mellersta Norrlands distrikt.

34. Täsjö.	38. Norra Jämtlands.
35. Junsele.	39. Östra Jämtlands.
36. Hernösands.	40. Västra Jämtlands.
37. Medelpads.	41. Härjedalens.

Gäfle-Dala distrikt.

42. N. Hälsinglands.	47. Särna.
43. V. Hälsinglands.	48. Transtrands.
44. Gästriklands.	49. Västerdalarnes.
45. Kopparbergs.	50. Klotens.
46. Österdalarnes.	

Bergslagsdistriktet.

51. Älfdals.	57. Köpings.
52. Arvika.	58. Västerås.
53. Karlstads.	59. Enköpings.
54. Askersunds.	60. Norra Roslags.
55. Örebro.	61. Örbyhus.
56. Grönbo.	

Östra distriktet.

62. Stockholms.	66. Ombergs.
63. Gripsholms.	67. Finspångs.
64. Daga.	68. Kinda.
65. Jönåkers.	69. Gottlands.

Västra distriktet.

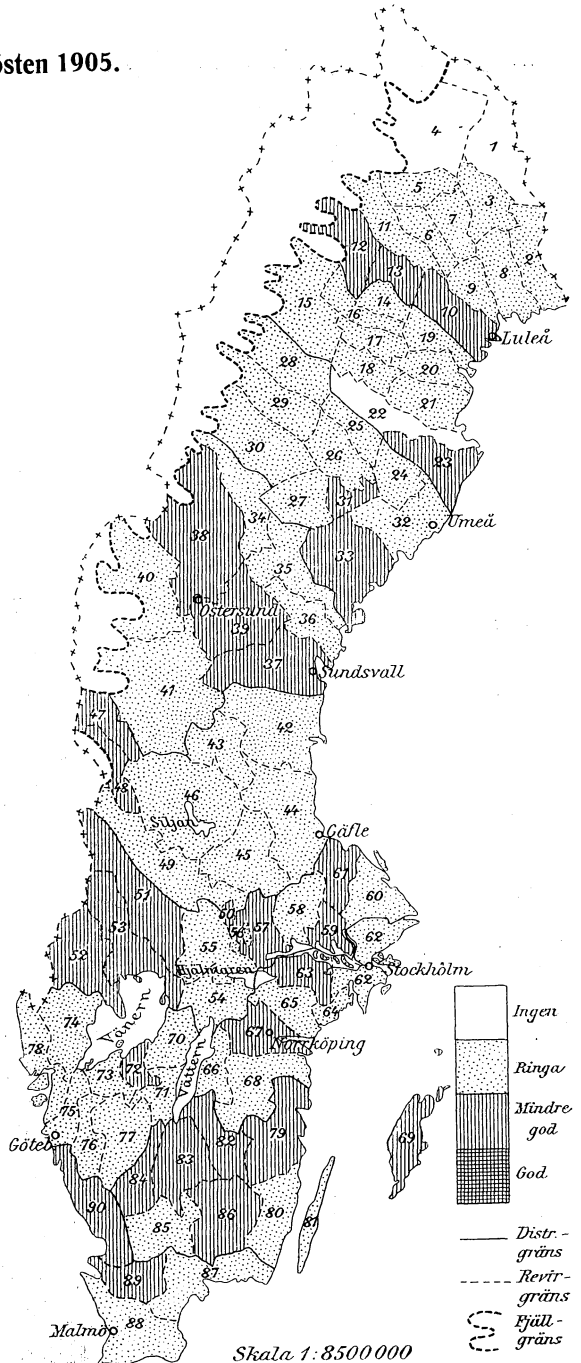
70. Vadsbo.	75. Hunnebergs.
71. Vartofta.	76. Marks.
72. Kinne.	77. Svältornas.
73. Slätbygds.	78. Bohus.
74. Dalslands.	

Smålands distrikt.

79. Tjusts.	83. Jönköpings.
80. Kalmår.	84. Västbo.
81. Ölands.	85. Sunnerbo.
82. Eksjö.	86. Värends.

Södra distriktet.

87. Blekinge-Åhus.	89. Engelholms.
88. Malmöhus.	90. Hallands.

Resumé.

Ertrag an Kiefern- und Fichtenzapfen in Schweden im Herbste 1905.

Seit mehreren Jahren sind die staatlichen Schutzbeamten angewiesen jährlich über die Blütezeit unserer Waldbäume, den Ertrag an Zapfen und Samen sowie ihre Beschaffenheit etc. zu berichten. Der Samenertrag ist in folgenden Stärkeklassen angegeben: kein Ertrag, geringer, weniger guter, guter und reichlicher, oder in Ziffern von 0 bis 4, woraus sich für jedes Revier ein Mittelwert berechnen lässt. Die Bezeichnung der Klassen auf den Karten geht von den Karten im Jahre 1906 hervor.

Die Resultate dieser Berichte sind aus den Jahren 1895—1900 in der Zeitschrift »Tidskrift för Skogshushållning» und aus den Jahren 1900—1904 in der Zeitschrift »Skogsvänner» zusammengestellt und veröffentlicht worden. Die aus dem Jahre 1905 eingelaufenen Berichte sind der forstlichen Versuchsanstalt eingereicht worden; ihr Ergebnis findet sich in den folgenden vier beigefügten Karten zusammengestellt.

Die erste und die zweite Karte geben uns ein Bild von dem Ertrag an reifen Fichten- und Kiefernzapfen, die dritte ist nur als Vergleichsobjekt beigefügt, und die vierte Karte zeigt uns die Aussichten der Kiefer für das nächste Erntejahr.

Tillgången på tall- och grankott i Sverige hösten 1906.

Sedan kronojägarnes rapporter om frötillgången under året af Kungl. Domänstyrelsen öfverlämnats till Skogsförsöksanstalten har denna sammanställt resultatet för tall och gran i efterföljande fyra kartor, utvisande medeltalen för hvarje revir.

I denna tidskrifts 2:a häfte för innevarande år äro uppgifter lämnade för föregående år, och har jag där påvisat svagheten i en sammanställning af ett materiel, samladt på här ifrågavarande sätt. De slutsatser vi kunna draga af dessa rapporter äro därför endast tillnärmelsevis riktiga, och måste ett omdöme om den blifvande kottskörden således göras i största allmänhet. Detta omdöme skulle lyda:

Att tillgången på grankott i Norrland kan betecknas med »mindre god» för kustlandet och med »ringa» för inlandet. I öfriga delar af riket förekommer däremot grankott i tämligen god mängd.

Att tillgången på 2-årig tallkott såsom var att vänta är ytterst ringa nästan öfver hela landet. Såsom undantag må anföras Mälardalen, Småland, Blekinge och Skåne, hvarifrån tillgången rapporteras vara något bättre.

Att utsikterna för skörden af tallkott vintern 1907—08 äro dåliga.

Alex. Maass.